

Załącznik nr 1

**IDENTYFIKACJA I OCENA ISTNIEJĄCYCH I POTENCJALNYCH ZAGROŻEŃ
WEWNĘTRZNYCH I ZEWNĘTRZNYCH ORAZ SPOSOBY ELIMINACJI LUB
OGRANICZANIA TYCH ZAGROŻEŃ I ICH SKUTKÓW**

I. Zagrożenia wewnętrzne istniejące¹⁾

Lp.	Identyfikacja i ocena zagrożeń	Sposób eliminacji lub ograniczania zagrożeń i ich skutków
1	Funkcjonowanie ośrodka wczasowego Grodno II	Przekształcenie ośrodka w obiekt służący celom Parku lub wyłonienie dzierżawcy w drodze przetargu
2	Funkcjonowanie kompleksu edukacyjnego Grodno	1. Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej. 2. Likwidacja zbędnej infrastruktury. 3. Adaptacja niezbędnych obiektów do celów Parku
3	Funkcjonowanie Punktu Obserwacyjnego Marynarki Wojennej w Białej Górze	Działania na rzecz zabezpieczenie wysokiego klifu przed erozją wywołaną przez istniejącą infrastrukturę
4	Funkcjonowanie radiokomunikacyjnych wież Grzywacz i Polana	Działania na rzecz docelowej likwidacji wież
5	Funkcjonowanie napowietrznych linii energetycznych	Działania na rzecz docelowego okablowania linii energetycznych kablem podziemnym na odcinkach przebiegających przez Park
6	Funkcjonowanie obiektów: 1) gazociąg, 2) drogi - nr 3 i nr 102, 3) linia kolejowa, 4) drogi powiatowe i gminne, 5) przystań Łunowo, 6) latarnia Kikut	Działania na rzecz ograniczenia negatywnego wpływu obiektów, istniejących szlaków komunikacyjnych i linii przesyłowych na przyrodę, poprzez inwestycje służące ochronie przyrody, realizowane w trakcie ich modernizacji lub remontów
7	1. Wzrost ruchu turystycznego. 2. Presja w kierunku szerszego udostępnienia Parku	Ukierunkowanie ruchu turystycznego, poprzez: 1) utrzymanie istniejącej i budowę nowej infrastruktury turystycznej: a) jednolite, czytelne oznakowanie granicy zewnętrznej Parku, b) konserwację szlaków, ewentualne korekty przebiegu, c) wymianę słupów i drogowskazów na węzłach komunikacyjnych, d) konserwację ścieżek dydaktycznych, e) konserwację istniejących i instalowanie nowych szlabanów w celu uniemożliwienia wjazdów pojazdów na tereny chronione, f) budowę zapór (płoty siatkowe, żerdzie, gałęzie) u podnóża wydm i miejsc nielegalnej penetracji, g) ustawianie tablic informacyjnych z regulaminem Parku

		<p>i piktogramów, h) udostępnianie informacji na temat wartości przyrodniczych i kulturowych regionu, i) stałą kontrolę nasilenia ruchu turystycznego, j) współpracę z zainteresowanymi podmiotami w przedsięwzięciach z zakresu turystyki (w tym tworzenie systemu informacji turystycznej w regionie), k) czasowe zakazy wstępu na niektóre tereny, wprowadzane ze względów przyrodniczych</p>
8	Pogorszenie bilansu wodnego na obszarze Parku	<p>1. Współdziałanie dyrekcji Parku z organami administracji rządowej i samorządami gmin w celu ochrony wód powierzchniowych i podziemnych zlewni Parku. 2. Działania Parku na rzecz wprowadzenia do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego postanowień służących ochronie wód powierzchniowych i podziemnych zlewni Parku. 3. Retencjonowanie wód, w tym: 1) konserwowanie, odnawianie infrastruktury technicznej wspomagającej retencję wód, 2) współdziałanie w zasileniu w wodę z ujęcia w Kodrąbku gmin wyspy Wolin i miasta Świnoujście - ochrona zasobów wód podziemnych Parku</p>
9	Występowanie dużych powierzchni gleb zdegradowanych i zniekształconych	<p>1. Przebudowa drzewostanów. 2. Zabiegi pielęgnacyjne - hodowlane regulujące skład gatunkowy i strukturę przestrzenną drzewostanów - dostosowanie do warunków siedliskowych. 3. Pozostawianie w ekosystemach martwej materii</p>
10	Zniekształcenia rzeźby terenu (drogi, ścieżki, wyrobiska)	Stopniowe wyłączenie istniejących dróg wewnętrznych i ścieżek z użytkowania przy wykorzystaniu czynników naturalnych
11	Niewłaściwy względem siedliska skład gatunkowy	<p>1. Przebudowa drzewostanów. 2. Zwiększenie udziału w składzie gatunkowym dębu bezszypułkowego (<i>Quercus petraea</i>) i buka (<i>Fagus L.</i>) (w średniowiekowych drzewostanach sosnowych na siedliskach - boru mieszanego świeżego, lasu mieszanego świeżego i lasu świeżego) - wykonywanie odnowień, podsadzeń i poprawek, kształtowanie zróżnicowanej struktury gatunkowej i przestrzennej pionowej drzewostanu przez wykorzystanie i włączenie do drzewostanu spontanicznie powstałych podrostów, odnowień gatunków rodzimych lub tolerowanych. 3. Pozostawianie w ekosystemach martwej materii organicznej</p>
12	Zanieczyszczenia wód Parku	Współdziałanie dyrekcji Parku z organami administracji rządowej i samorządów gminnych w celu ochrony wód powierzchniowych i podziemnych zlewni Parku
13	1. Udział niepożądanych gatunków w dendroflorze. 2. Ubożenie składów gatunkowych biocenoz. 3. Synantropizacja	<p>1. Eliminacja gatunków obcych i niepożądanych. 2. Wspieranie gatunków pożądanых. 3. Pozostawianie martwej materii. 4. Realizacja programów ochronnych</p>

14	Nadmierne szkody wyrządzone przez zwierzęta w odnowieniach, podsadzeniach i odnowieniach naturalnych drzewostanów	Zabezpieczenie uszkodzonych powierzchni poprzez: 1) wykonywanie ogrodzeń lub stosowanie osłon indywidualnych, 2) ograniczenie liczebności populacji zwierząt wyrządzających nadmierne szkody w drzewostanach
15	Gospodarka niezgodna z celami Parku na gruntach znajdujących się w granicach Parku i niebędących w użytkowaniu wieczystym Parku	Wykup gruntów i ich wykorzystanie zgodne z celami Parku
16	Zagrożenie grzybami pasożytniczymi	Zabezpieczanie pni po ściętych drzewach na gruntach porolnych
17	Zagrożenie pożarowe	Ochrona przeciwpożarowa poprzez: 1) utrzymanie: a) pasów przeciwpożarowych, b) punktów czerpania wody, c) dróg dojazdowych i pożarowych, d) łączności, 2) patrolowanie terenu Parku z powietrza
18	1. Zachwianie równowagi stanu liczebnego zwierząt. 2. Zanik gatunków występujących wcześniej i obecnie na terenie wyspy Wolin	1. Programy ochrony i restytucji gatunków. 2. Prowadzenie rehabilitacji rannych i chorych zwierząt z terenu Parku. 3. Tworzenie stref ochronnych. 4. Zróżnicowanie składu i wieku drzewostanów. 5. Ochrona siedlisk (w tym drzew obumierających, martwych i tzw. wykrotów, czyli drzew z naderwanym korzeniem lub całkowicie wyrwanych w wyniku działania wiatru). 6. Pozostawianie piwniczek, schronów i nieremontowanie strychów zajętych przez gatunek nietoperza (<i>Chiroptera</i>) w okresie marzec-sierpień. 7. Ograniczenie do minimum niepokojenia zwierząt. 8. Sankcjonowanie zakazu rozbudowywania układów drogowych. 9. Prowadzenie odłowów lub redukcja przegęszczonych populacji zwierząt (w tym populacji gatunków zagrażających łągowiskom ptaków w delcie Świny). 10. Dążenie do wypracowania programu ochrony, kształtowania właściwej struktury i liczebności populacji zwierząt leśnych w skali całej wyspy Wolin. 11. Wykonywanie ekspertyz naukowych dotyczących stanu poszczególnych gatunków
19	Niska świadomość społeczna dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego	Edukacja w zakresie podnoszenia świadomości społeczeństwa w zakresie dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego
20	Niedostateczna ilość drewna martwego w zbiorowiskach leśnych	1. Pozostawianie drzew zamierających i martwych jako naturalnego składnika ekosystemu. 2. Usuwanie jedynie drzew zagrażających bezpieczeństwu użytkowników szlaków turystycznych, dróg publicznych, trakcji kolejowej, mieszkańców budynków położonych w sąsiedztwie drzew i powodujących nadmierne zagrożenie pożarowe

21	Zanik gatunków roślin w ekosystemach	<ol style="list-style-type: none"> 1. Utrzymywanie odpowiednich stosunków wodnych, wspieranie działania gmin w celu szybkiego uregulowania gospodarki wodno – ściekowej. 2. Działania na rzecz wprowadzenia do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego postanowień służących zapobieganiu zanikowi gatunków roślin. 3. Eliminacja gatunków obcych i niepożądanych. 4. Wspieranie gatunków pożądaných. 5. Realizacja programów ochronnych. 6. Czynna ochrona ekosystemów przez wykaszanie i odkrzaczanie. 7. Pozostawianie drzew martwych i zamierających, niezagrożających trwałości lasu. 8. Wypas zwierząt
22	Zagrożenie ze strony owadów mogących występować w nadmiernych ilościach – gradacje	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przeprowadzanie kontroli stanu populacji najważniejszych gatunków. 2. Utrzymanie stanu pędraków na terenie szkółki na poziomie zapewniającym możliwość wytwarzania dobrego materiału sadzeniowego. 3. Wykonywanie ekspertyz
23	Zanieczyszczenia powietrza	<ol style="list-style-type: none"> 1. Działanie na rzecz ocieplania budynków. 2. Działanie na rzecz modernizacji systemów ogrzewania na wykorzystujące bardziej przyjazne dla środowiska nośniki energii, w szczególności odnawialne jej źródła
24	Obce gatunki roślin i zwierząt	<ol style="list-style-type: none"> 1. Eliminacja lub ograniczanie ilości gatunków obcych. 2. Wykonywanie ekspertyz naukowych dotyczących stanu poszczególnych gatunków
25	Nieszczęśliwe zdarzenia losowe, którym ulegają zwierzęta	<ol style="list-style-type: none"> 1. Leczenie i okresowe przetrzymywanie w celu rehabilitacji zwierząt wymagających opieki. 2. Działanie na rzecz odpowiedniego oznakowania dróg przecinających Park. 3. Działanie na rzecz budowy przejść dla zwierząt

II. Zagrożenia wewnętrzne potencjalne¹⁾

Lp.	Identyfikacja i ocena zagrożeń	Sposób eliminacji lub ograniczania zagrożeń i ich skutków
1	Pogarszanie bilansu wodnego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Współdziałanie dyrekcji Parku z organami administracji rządowej i samorządami gmin w celu ochrony wód powierzchniowych i podziemnych zlewni Parku. 2. Działania na rzecz wprowadzenia do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego postanowień służących ochronie zasobów wód.
2	Zanieczyszczenia wód i gleb Parku	<ol style="list-style-type: none"> 1. Współdziałanie dyrekcji Parku z organami administracji rządowej i samorządami gmin w celu ochrony wód powierzchniowych i podziemnych na terenie Parku. 2. Działanie na rzecz prowadzenia modernizacji ciągów komunikacyjnych ze szczególnym uwzględnieniem wymogów ochrony przed skażeniami wód i gleb
3	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zachwianie równowagi stanu zwierząt. 2. Zanik gatunków występujących wcześniej i 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Realizacja programów ochrony i restytucji gatunków. 2. Prowadzenie rehabilitacji rannych i chorych gatunków chronionych z terenu Parku. 3. Tworzenie stref ochronnych.

	obecnie na terenie wyspy Wolin	<p>4. Zróżnicowanie składu i wieku drzewostanów.</p> <p>5. Sporządzanie ekspertyz naukowych dotyczących stanu poszczególnych gatunków.</p> <p>6. Pozostawianie piwniczek, schronów i nieremontowanie zajętych przez gatunek nietoperza (<i>Chiroptera</i>) strychów w okresie marzec-sierpień.</p> <p>7. Ograniczenie do minimum niepokojenia zwierząt.</p> <p>8. Egzekwowanie zakazu rozbudowywania układów drogowych</p>
4	Nieszczęśliwe zdarzenia losowe, którym ulegają zwierzęta	<p>1. Działanie na rzecz odpowiedniego oznakowania dróg przecinających Park.</p> <p>2. Działanie na rzecz budowy przejść dla zwierząt</p>

III. Zagrożenia zewnętrzne istniejące¹⁾

Lp.	Identyfikacja i ocena zagrożeń	Sposoby eliminacji lub ograniczania zagrożeń i ich skutków
1	Pogarszanie bilansu wodnego	<p>1. Współdziałanie dyrekcji Parku z organami administracji rządowej i samorządami gmin w celu ochrony zasobów wód powierzchniowych i podziemnych w ramach zbiornika Główny Zbiornik Wód Podziemnych 102.</p> <p>2. Działania na rzecz wprowadzenia do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego postanowień służących ochronie zasobów wód.</p> <p>3. Retencjonowanie wód w tym:</p> <p>1) konserwowanie i odnawianie infrastruktury technicznej wspomagającej retencję wód,</p> <p>2) współdziałanie w zasileniu w wodę gmin wyspy Wolin i miasta Świnoujście z ujęcia w Kodrąbku</p>
2	Zanieczyszczenia wód Parku	Współdziałanie administracji Parku z organami administracji rządowej w kierunku poprawy jakości wód Zalewu Szczecińskiego
3	Nielegalny połów ryb	<p>1. Współdziałanie Parku z Urzędem Morskim, Inspektorem Rybołówstwa Morskiego, Policją i Strażą Graniczną w kierunku kontroli ekosystemów wodnych, limitowania ilościowego, czasowego i przestrzennego prowadzonych połowów.</p> <p>2. Realizacja programów ochrony ichtiofauny.</p> <p>3. Prowadzenie kontroli ekosystemów wodnych.</p> <p>4. Utrzymanie wyłączenia obszaru jezior śródlądowych Parku z amatorskiego i sportowego połowu ryb (wędkowania)</p>
4	Naruszanie granic Parku (zbieractwo, dojścia do plaż, rekreacja)	<p>1. Utrzymanie i egzekwowanie zakazu wstępu na teren obszarów nieudostępnionych.</p> <p>2. Utrzymanie szlaków turystycznych.</p> <p>3. Utrzymanie wyłączenia jezior śródlądowych Parku z udostępnienia rekreacyjnego</p>

5	Sporty wodne uprawiane na wodach: 1) Zatoki Pomorskiej i Zalewu Szczecińskiego w tym jezior – Wicka Wielkiego i Wicka Małego, 2) jezior wewnętrznych Parku	1. Współpraca z Urzędem Morskim, Policją i Strażą Graniczną w sprawie limitowania ilościowego, czasowego i przestrzennego dla jednostek z napędem motorowym na wodach morskich Parku. 2. Utrzymanie całkowitego zakazu używania sprzętu pływającego na jeziorach śródlądowych
6	Bariera ekologiczna w postaci dróg nr 3, nr 102 oraz linii kolejowej	1. Modernizacja z uwzględnieniem wymogów kompleksowej ochrony środowiska. 2. Docelowe ograniczenie roli drogi 102 do roli drogi obsługującej ruch lokalny
7	1. Presja urbanizacji na tereny Parku. 2. Zanieczyszczenie powietrza, gleby, wód	1. Współpraca z samorządami w kierunku ochrony Parku. 2. Działanie na rzecz docelowej zmiany źródeł ogrzewania na oparte o paliwa odnawialne lub ekologicznie czyste. 3. Działanie na rzecz docelowego objęcia gospodarką ściekową wszystkich jednostek osadniczych na terenie wyspy Wolin
8	Loty cywilnych statków powietrznych	Ograniczenie lotów cywilnych statków powietrznych nad obszarami Parku w przestrzeni do 1150 m nad poziomem terenu, z wyjątkiem służb Straży Granicznej, Urzędu Morskiego, ratownictwa medycznego i przeciwpożarowych
9	Opanowywanie Parku przez gatunki obce roślin i zwierząt	1. Eliminacja lub ograniczanie ilości gatunków obcych. 2. Wykonywanie ekspertyz naukowych dotyczących stanu poszczególnych gatunków. 3. Współdziałanie z organami administracji rządowej i samorządami wyspy Wolin i Uznam ukierunkowane na preferowanie hodowli rodzimych gatunków roślin i zwierząt

IV. Zagrożenia zewnętrzne potencjalne¹⁾

Lp.	Identyfikacja i ocena zagrożeń	Sposób eliminacji lub ograniczania zagrożeń i ich skutków
1	Zanieczyszczenia wód Parku	Współdziałanie administracji Parku z organami administracji rządowej w kierunku poprawy jakości wód Zalewu Szczecińskiego
2	Ruch statków w granicach Parku, powodujący płoszenie zwierząt i zanieczyszczenie wód	Limitowanie ilościowe, czasowe i przestrzenne ruchu jednostek z napędem motorowym na wodach morskich – współdziałanie Parku z Urzędem Morskim i Strażą Graniczną
3	Rozwój motoryzacji, w szczególności rozbudowa sieci dróg	Współdziałanie w opracowywaniu strategii ciągów komunikacyjnych w skali regionu
4	Budowa elektrowni wiatrowych, stanowiących barierę antropogeniczną dla awifauny	Współdziałanie z organami samorządu terytorialnego i wojewodą w zakresie ochrony krajobrazu estuarium Odry
5	1. Budowa nowych ośrodków wczasowych przy granicach Parku – zakłócenie walorów krajobrazowych. 2. Nadmierna presja antropogeniczna	Współdziałanie z organami samorządu terytorialnego i wojewodą w zakresie właściwego zabezpieczenia otoczenia Parku

¹⁾ Zagrożenia uszeregowano od najistotniejszego.

Załącznik nr 2

OPIS SPOSOBÓW OCHRONY CZYNNEJ EKOSYSTEMÓW, Z PODANIEM RODZAJU, ROZMIARU I LOKALIZACJI POSZCZEGÓLNYCH ZADAŃ

I. Sposoby ochrony czynnej ekosystemów na obszarach objętych ochroną czynną

A. W ekosystemach leśnych

Lp.	Rodzaj zadań ochronnych	Rozmiar	Lokalizacja ¹⁾
1	Regulacja składu gatunkowego i zagęszczenia drzew w drzewostanach zniekształconych gospodarką człowieka – zabieg o charakterze trzebieży późnej	151,49 ha	Oddziały - 15j, 16t,w,y, 17,a,b,h , 44a, 52a, 54d, 55i, 70h, 84b, 95a,i, 96d, 97n, 105b,c,f, 110t,s, 111i,o, 115a,b, 137c, 138d, 139a
2	Produkcja materiału sadzeniowego (dąb bezszypułkowy (<i>Quercus petraea</i>)) w szkółce gospodarczej, w celu jego wykorzystania podczas odnowień w ekosystemach leśnych	0,46 ha	Oddział 110p
3	Pielęgnowanie gleby obejmujące ręczne wykaszanie niepożądanych roślin w uprawach leśnych	3,50 ha	Oddziały - 35b, 61h
4	Pielęgnowanie drzewek dębu bezszypułkowego (<i>Quercus petraea</i>) w uprawach	1,70 ha	Oddziały -122h,n
5	Regulacja składu gatunkowego i struktury młodników – zabieg o charakterze czyszczeń późnych	0,76 ha	Oddział 6jx
6	Usuwanie z dolnych pięter lasu ekspansywnych gatunków obcych: 1) rdestowca (<i>Reynoutria Houtt.</i>), 2) robinii białej (<i>Robinia pseudoacacia</i>), 3) śnieguliczki (<i>Symphoricarpus</i> sp.), 4) świerka pospolitego (<i>Picea abies</i>)	24,65 ha	Oddziały - 10A, 24I,107c,119g,120a
7	Kontrola stanu zagrożenia drzewostanów - poszukiwania szkodliwych owadów w ściółce oraz kontrola zapędrczenia gleby na szkółce	26 prób	Obszar objęty ochroną czynną
8	Kontrola występowania brudnicy mniszki (<i>Lymantria monacha</i>) - wywieszanie pułapek feromonowych	14 sztuk	Obszar objęty ochroną czynną
9	Ograniczenie występowania huby korzeniowej (<i>Heterobasidion annosum</i>) - zabezpieczanie pni po usuniętych drzewach na gruntach porolnych biopreparatem Bioekol	11,00 ha	Oddziały - 70h,96d,97n

10	Naprawa istniejących ogrodzeń powierzchni intensywnie przebudowywanych drzewostanów zniekształconych i zdegradowanych	1670 m	Oddziały - 26j,k,l, 47k,l, 50d,57g, 12o, 43l,m, 61h, 62jx, 65g, 109d, 69,70, 92, 93, 96, 97, 113, 114, 128h, 137c, 139b,c,140a, 143g,h,145a,b, 146a,b,d, 147f, 148a,b,d,f,k
11	Wykonanie nowych ogrodzeń w celu ochrony naturalnego odnowienia dębu bezszypułkowego (<i>Quercus petraea</i>) przed zgryzaniem przez zwierzynę płową	800 m	Oddziały - 122h,n
12	Odstrzały redukcyjne zwierząt łownych występujących w nadmiernym zagęszczeniu zapobiegające szkodom wyrządzanym w odnowieniach naturalnych, zwierzynie drobnej i na terenach zurbanizowanych (uprawy rolne): 1) jeleni (<i>Cervus elaphus</i>), 2) jenot (<i>Nyctereutes procyonoides</i>), 3) lis (<i>Vulpes vulpes</i>), 4) dzik (<i>Sus scrofa</i>)	5 sztuk (4 łanie, 1 cielak) 3 sztuki 3 sztuki 30 sztuk	Obszar objęty ochroną czynną
13	Ochrona przeciwpożarowa – wykonanie, utrzymywanie pasów przeciwpożarowych przez: mineralizację gleby, usuwanie materiałów łatwopalnych wzdłuż dróg, szlaków na odległość do 30 m od pasa drogowego	49,58 km/ 132,27 ha	Oddziały – 7-10, 11-18, 25-30, 32-34, 35b, 36- 40, 41l, 42b,c,d,f, 44-46, 47k, 48 - 49, 62j,n,o,w, 63a,b,c,d,g, 67, 68, 69a,p, 70k,l,m, 71j,k, 75c,82c, 83a, 88- 90, 91a,g,101b,f,fx, 102a,d, 106-107, 109d,o,s, 110An,Aw,z, 111a,b,d,f,h,g,i,k,n,o, 112c,b,g, 116-117, 128d,c, 128Ak, 128B, 129-132, 148j,m
14	Zabezpieczanie obszarów przed szkodami ze strony nadmiernego ruchu turystycznego – remonty, konserwacja oraz budowa nowych urządzeń turystycznych, m.in.: 1) tablic informacyjnych, 2) bramy wejściowej na szlak turystyczny, 3) zejścia na plażę	17 sztuk 1 sztuka 1 sztuka	1. Oddziały – 43d,g,i, 44a, 45c, 201,204w. 2. Oddział 25k. 3. Oddział 7h
15	Ochrona przed erozją – utrzymywanie i budowa urządzeń zabezpieczających wzdłuż szlaków turystycznych: 1) wymiana podstopni w schodach ziemnych, 2) likwidacja rynny erozyjnej wzdłuż szlaku turystycznego	80 sztuk 350 m ²	Oddziały - 128, 128A Oddział 16d

16	Zabezpieczenie stanowiska pajęcznicy liliowatej (<i>Anthericum liliago</i>) przez fladowanie oraz usuwanie siewek krzewów i drzew	0,06 ha	Oddział 90d
17	Wykonanie dojścia i zejścia z klifu z kompleksu Biała Góra (na etapie projektowania)	1 sztuka ²⁾	Oddziały -15a,b,c,d,f
18	Wykonanie ścieżki rowerowej z Międzyzdrojów do Wiselki na odcinku przebiegającym przez Park wraz z infrastrukturą turystyczną (na etapie projektowania)	Długość około 10 km ²⁾	Obszar objęty ochroną czynną – wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 102
19	Wykorzystanie istniejących wykopów do budowy fokarium służącego celom edukacyjnym i promocji ochrony ssaków morskich (na etapie projektowania)	Obiekt główny i zaplecze ²⁾	Obszar objęty ochroną czynną – Kompleks Edukacyjny Grodno, oddział 10A

B. W nieleśnych ekosystemach lądowych

Lp.	Rodzaj zadań ochronnych	Rozmiar	Lokalizacja ¹⁾
1	Ręczne wykaszanie łąk trzęślicowych, zebranie skoszonej masy i wywiezienie poza teren zabiegu (realizacja zadania luty - wrzesień 2014 r.)	18,50 ha ³⁾	Oddziały – 201 i, 202a, 204b
2	Letnie koszenie roślinności w celu uzyskania właściwej struktury w biotopach ginących gatunków roślin i ptaków (realizacja zadania lipiec – wrzesień 2014 r.)	110,70 ha ³⁾ 0,50 ha	1. Oddziały - 213d, 109 r 2. Oddział 122z
3	Prowadzenie ekstensywnego wypasu i ekstensywnej gospodarki łąkarskiej dostosowanej do celów ochrony i restytucji siedlisk rzadkich gatunków ptaków oraz unikalnych zbiorowisk roślinnych (zadanie realizowane w ramach wieloletniej umowy dzierżawy z uwzględnieniem szczegółowych ekspertyz): 1) koszenie działek kośnych oraz pastwisk po zakończonym wypasie od 1 sierpnia 2014 r. do 31 grudnia 2014 r., 2) wypas do 30 listopada 2014 r., 3) okresowe zwiększenie obsady bydła na pastwiskach do 1,5 DJP na hektar, mające na celu ograniczenie ekspansji trzciny (<i>Phragmites</i>)	440,25 ha	Oddziały - 206b, 207c, 208c, 211c
4	Ograniczenie ekspansji olszy czarnej (<i>Alnus glutinosa</i>) i wierzb (<i>Salix</i> sp.) w płatach szuwarów kłociowych i szuwarów trzcinowych z	5,00 ha	Oddział 202 m

	woskownicą europejską (<i>Myrica gale</i>)		
5	Wycięcie zarośli wierzbowych (<i>Salix</i> sp.) na łąkach wilgotnych wraz z wyniesieniem materiału poza teren zabiegu w miesiącach - luty, czerwiec, wrzesień 2014 r.	0,15 ha	Oddziały – 110 Am, 110Ap
6	Skoszenie łąki wilgotnej, zebranie i wywiezienie pokosu poza teren Parku (realizacja zadania w miesiącach czerwiec – sierpień 2014 r.)	3,10 ha ³⁾	Oddziały - 110Am, 110Ap
7	1. Koszenie roślinności łąkowo-murawowej oraz występujących tam agregacji trzcinnika piaskowego (<i>Calamagrostis epigejos</i>). 2. Wywiezienie skoszonego materiału poza teren zabiegu (realizacja zadania maj – wrzesień 2014 r.)	9,18 ha ³⁾	Oddziały – 109n, 122ax, bx, y, 125o,r,t, 126j, 128dx,j,128Ab,
8	Wycięcie drzew i krzewów oraz ich samosiewów i odrostów z muraw ciepłolubnych wraz z ich usunięciem poza teren zabiegu (realizacja zadania marzec - sierpień 2014 r.): 1) sosna pospolita (<i>Pinus silvestris</i>), 2) brzoza brodawkowata (<i>Betula pendula</i>), 3) topola osika (<i>Populus tremula</i>), 4) klon (<i>Acer</i> sp.), 5) wierzba (<i>Salix</i> sp.), 6) czeremcha amerykańska (<i>Padus serotina</i>), 7) śliwa tarnina (<i>Prunus spinosa</i>), 8) głóg (<i>Crataegus</i> sp.), 9) róża faldzisto listna (<i>Rosa rugosa</i>)	8,68 ha	Oddziały – 109n, 122ax,bx, y, z, 125n,o,r,s,t,w,x,126j,128j,dx, 128Ab, Ah
9	Utrzymanie stanowisk mikołajka nadmorskiego (<i>Eryngium maritimum</i>) - usuwanie odrostów z wyniesieniem materiału poza powierzchnię objętą zabiegiem: 1) wierzby kaspijskiej (<i>Salix alba</i>), 2) sosny pospolitej (<i>Pinus silvestris</i>), 3) topoli osiki (<i>Populus tremula</i>)	1,85 ha	Oddziały - 1Ab,10o,10Ab
10	Ochrona odcinków klifów i wydm narażonych na zniszczenie przez turystów, obejmująca okresowe ich grodzenie: 1) wykonanie nowych odcinków ogrodzeń, 2) zakładanie, naprawy i zdejmowanie odcinków ogrodzeń (na	800 m 1600 m	Oddziały - 1Aa,1Ba Oddziały – 1Aa,1Ba,6r,7s

	czas sztormów)		
11	Usuwanie zarośli inwazyjnego rdestowca (<i>Reynoutria Houtt.</i>) z łąk świeżych wraz z wywiezieniem materiału poza teren Parku (zabieg 4 krotny w miesiącach maj – wrzesień 2014 r.)	0,10 ha	Oddział 122y
12	Wykaszanie łąk świeżych wraz z zebraniem i wywiezieniem skoszonego materiału poza teren Parku (realizacja zadania czerwiec – sierpień 2014 r)	6,10 ha	Oddziały – 90b,125s,w, 126f,h,i,j
13	Wycinanie samosiewów i odrostów topoli osiki (<i>Populus tremula</i>) na łąkach świeżych wraz z wywiezieniem materiału poza teren Parku (realizacja zadania kwiecień – czerwiec 2014 r.)	0,50 ha	Oddział 126j

C. W ekosystemach wodnych

Lp.	Rodzaj zadań ochronnych	Rozmiar	Lokalizacja ¹⁾
1	Wspólne z Inspektorem Rybołówstwa Morskiego kontrolowanie wykonywania rybołówstwa kulturowego na wodach morskich	Według potrzeb	Oddziały - 203a, 205f, 206a, 207a,b, 208a,b, 209c,211b, 212a,b,c, 213f,d,c, 214a
2	Budowa przystani (na etapie realizacji) dla parkowych jednostek pływających, obejmująca: 1) umocnienie linii brzegowej, 2) wykonanie pomostu do cumowania	Na odcinku 155 m	Oddziały - 128l,k

II. Sposoby ochrony czynnej ekosystemów na obszarach ochrony krajobrazowej

A. W ekosystemach leśnych

Rodzaj zadań ochronnych	Rozmiar	Lokalizacja ¹⁾
Ochrona przeciwpożarowa: 1) wykonanie, utrzymywanie pasów przeciwpożarowych, poprzez mineralizację gleby, 2) usuwanie materiałów łatwopalnych wzdłuż dróg, szlaków na odległość do 30 m, od linii energetycznej i pasa przeciwpożarowego	6,40 km	1. Oddziały - 131i, 132h,j,l, 138c, 142h, 143f, 144a. 2. Linia kolejowa Polskich Kolei Państwowych wzdłuż oddziałów - 41, 42, 62, 63, 64, 82, 83, 101, 102

B. W nieleśnych ekosystemach lądowych

Rodzaj zadań ochronnych	Rozmiar	Lokalizacja ¹⁾
Ochrona przeciwpożarowa – utrzymywanie pasów przeciwpożarowych przez mineralizację gleby	0,15 km	Oddział 109o

¹⁾ Ekosystemy leśne, nieleśne i wodne podzielone są na oddziały oznaczone liczbą lub liczbą i dużą literą, pododdziały oznaczone literą, zgodnie z mapą przeglądową Parku, sporządzoną przez Park w skali 1:10000, według stanu na 1.01.1998 r. Obszar całego Parku podzielony jest na 6 obwodów ochronnych. Mapa znajduje się w siedzibie Parku w miejscowości Międzyzdroje.

²⁾ Realizacja zadania będzie możliwa po uzyskaniu środków zewnętrznych na sfinansowanie jego kosztów.

³⁾ Zadanie realizowane będzie zgodnie ze szczegółowymi ekspertyzami. Rozmiar realizowanych zadań uzależniony będzie od uzyskania zewnętrznego finansowania.

OPIS SPOSOBÓW OCHRONNY CZYNNEJ GATUNKÓW ROŚLIN I ZWIERZĄT

I. Ochrona czynna gatunków roślin na obszarach ochrony czynnej

Lp.	Nazwa gatunku	Rodzaj zadań ochronnych	Opis sposobów ochrony
1	Pajęcznica liliowata (<i>Anthericum liliago</i>)	Zabezpieczanie stanowiska	1. Rozstawienie flader wokół stanowiska. 2. Usuwanie siewek, nalotu drzew i krzewów lub wypas istniejącego stanowiska po okresie kwitnienia
2	Mikołajek nadmorski (<i>Eryngium maritimum</i>)	Utrzymanie stanowisk	Usuwanie odrostów (wraz z wywiezieniem wyciętego materiału poza teren zabiegu): 1) wierzby kaspijskiej (<i>Salix acutifolia</i>), 2) sosny pospolitej (<i>Pinus silvestris</i>), 3) topoli osiki (<i>Populus tremula</i>)
3	Kłóć wiechowata (<i>Cladium mariscus</i>)	Utrzymanie i odslonięcie stanowisk	Usuwanie odrostów i samosiewów (wraz z wywiezieniem wyciętego materiału poza teren zabiegu) olszy czarnej (<i>Alnus glutinosa</i>) i wierzby (<i>Salix</i> sp.)
4	Woskownica europejska (<i>Myrica gale</i>)		
5	Grzybieńczyk wodny (<i>Nymphoides peltata</i>)	Restytucja gatunku	Monitoring rozwoju wysadzonych roślin i ewentualne ich uzupełnienie

II. Ochrona czynna gatunków zwierząt na obszarach ochrony czynnej

lp.	Nazwa gatunku	Rodzaj zadań ochronnych	Opis sposobów ochrony
1	Żubr (<i>Bison bonasus</i>)	Hodowla zachowawcza	1. Prowadzenie hodowli zachowawczej w Ośrodku Hodowli Żubrów. 2. Utrzymanie ośrodka (obsługa, remonty ogrodzeń i urządzeń hodowlanych, gospodarka paszowa, opieka weterynaryjna, itp.)
2	1. Bielik (<i>Haliaeetus albicilla</i>). 2. Kania ruda (<i>Milvus milvus</i>). 3. Kania czarna (<i>Milvus nigra</i>). 4. Rybołów (<i>Pandion haliaetus</i>). 5. Sokół wędrowny (<i>Falco peregrinus</i>)	Ochrona miejsc rozrodu i przebywania	Utrzymanie dotychczasowych stref ochronnych miejsc lęgowych i przebywania oraz utworzenie nowych – według potrzeb
3	Wodniczka (<i>Acrocephalus paludicola</i>)	Ochrona biotopów lęgowych	Wykaszenie i wypas roślinności w celu uzyskania właściwej struktury w biotopach
4	Gatunki chronione	Rehabilitacja	Prowadzenie rehabilitacji zwierząt z terenu Parku

WSKAZANIE OBSZARÓW OBJĘTYCH OCHRONĄ ŚCISŁĄ, CZYNNĄ I KRAJOBRAZOWĄ

Lp.	Rodzaj ochrony	Lokalizacja ¹⁾	Powierzchnia ogółem
1	Ochrona ścisła	<p>1. Obszar ochrony ścisłej imienia S. Jarosza, oddziały - 1A1, 1Bb,d,fx, 1Cb,g,i, 1Db,c,d,f,g,j-p, 1k-t,tx, 2a-d,f,h-m, 3a,b, 4a-c,cx, 5r.</p> <p>2. Obszar ochrony ścisłej im. Z. Czubińskiego, oddziały - 10Bf,g, 11a-p, 12a-n, 13a-d,f,g, 14a,b,c,dx,g,h.</p> <p>3. Obszar ochrony ścisłej imienia M. Raciborskiego, oddział 25f,g.</p> <p>4. Obszar ochrony ścisłej imienia B. Dyakowskiego, oddziały -121j,k,l, 122a-d,r,s,t, 125a-f,h-m, y, z, ax, bx, cx, dx, fx, gx, 131d.</p> <p>5. Obszar ochrony ścisłej imienia W. Szafera, oddziały - 126l,n,o, 127, 128a,f, 128Az, 132a-i, 133a-g, 134b.</p> <p>6. Obszar ochrony ścisłej imienia A. Wodziczki, oddziały - 135h,i, 140d, 141d,f,j-m, 145d, 146f,g, 215a.</p> <p>7. Obszar ochrony ścisłej „Drożkowe Łąki”, oddziały - 201g,h,j,k,l, 202b,d-l, 204a</p>	500,19 ha
2	Ochrona czynna	<p>Oddziały - 1Aa-k, 1Ba,c,g,f, 1Ca,c,d,f,h,j,k, 1Da,h,i, 1w, 2g,n,o, 3c-i, dx, 4bx,d-ax, 5a-p, 6-10, 10A, 10Ba-d,h-l, 11r-w, 12o-t, 13h,i,j,k,l, 14dy,f,i-w, 15, 15A, 15B, 16, 17, 18a-l,n, o-część, 19-24, 25a-d,h-gx, 26-41, 42a-d,f, 43-45, 46a,b,c,dx,f-n,ox,tx, 47, 48a-i,k,l,m, 49-67, 68a-c,f-n, 69-87, 88a-d, f-k, 89-108,109a-k,n,p-hx, 110, 110A, 110B, 111, 112, 113a-t,fx,jx, 114-120, 121a-i, 122f-p,w-nx, 123, 124, 125g,n,o,r-w, 126f-k,m,p, 128b-d,g,h,j-m,dx, 128Aa,b-d,f-k,l,m-y,ax, 128B-131, 132j-l, 133h-l, 134a,c-i, 135a-g, 136-139, 140a,b,c, 141a-c,g-i, 142-144, 145a-c, 146a-d, 147, 148, 201a-c,dx,fx,i,m-z, 202a,c,m, 203, 204b-k,m-cx, 205a-f,hm, 206-214, 215b oraz wody Zatoki Pomorskiej</p>	10373,09 ha
3	Ochrona krajobrazowa	<p>1. Grunty Skarbu Państwa w użytkowaniu wieczystym Parku - 2,47ha, obejmujące obszary w oddziałach - 46r,s, 48j, 68d, 109l,m,o, 122x, 125p, 205g.</p> <p>2. Grunty Skarbu Państwa we władaniu innych podmiotów - 60,08 ha.</p> <p>3. Grunty stanowiące własność innych podmiotów niż Skarb Państwa - 1,57 ha</p>	64,12 ha
Razem			10937,40 ha

¹⁾ Ekosystemy leśne, nieleśne i wodne podzielone są na oddziały oznaczone liczbą lub liczbą i dużą literą, pododdziały oznaczone literą, zgodnie z mapą przeglądową Parku, sporządzoną przez Park w skali 1:10000, według stanu na 1.01.1998 r. Obszar całego Parku podzielony jest na 6 obwodów ochronnych. Mapa znajduje się w siedzibie Wolińskiego Parku Narodowego w miejscowości Międzyzdroje.

STALENIE MIEJSC UDOSTĘPNIANYCH W CELACH NAUKOWYCH, EDUKACYJNYCH,
TURYSTYCZNYCH I REKREACYJNYCH ORAZ MAKSYMALNEJ LICZBY OSÓB
MOGĄCYCH PRZEBYWAĆ JEDNOCZEŚNIE W TYCH MIEJSCACH

I. Miejsca udostępniane w celach naukowych

Lp.	Miejsca udostępniane ¹⁾	Maksymalna liczba osób mogących przebywać jednocześnie w danym miejscu
1	1. Obwód Ochronny Wicko, oddziały - 88b, 104a. 2. Obwód Ochronny Wiselka, oddziały - 55i, 10Ak. 3. Obwód Ochronny Wapnica, oddziały - 129d, 126f, 128Aa. 4. Obwód Ochronny Międzyzdroje, oddziały - 17d, 40c, 60a, 63b, 42c	20 osób dla każdego z miejsc
2	1. Obwód Ochronny Warnowo, oddziały - 110 Ba, i, g, 110z, 110w, 110Aa, f, 2. Obwód ochronny Wiselka, oddział 10Am. 3. Obwód Ochronny Wapnica, oddziały - 128 l, 128Ac, 128n, 125 f, 135, 141. 4. Obwód ochronny Wodny, oddziały - 203, 205, 211c	20 osób dla każdego z miejsc
3	Stacja meteorologiczna, obwód Ochronny Warnowo, oddział 113p	4
4	Stacja monitoringu przyrodniczego Grodno, Obwód Ochronny Wiselka, oddział 10A	4
5	Stacja Monitoringu Środowiska Przyrodniczego w Białej Górze, stacja meteorologiczna, obwód ochronny Międzyzdroje, oddział 15Bg	15
6	Obwód Ochronny Międzyzdroje, oddział 15Bg: 1) Stacja Monitoringu Środowiska Przyrodniczego Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu, 2) Budynki Uniwersytetu Adama Mickiewicza Poznań nr 8, 8a, 8b	100
7	Budynki Archiwum Państwowego w Szczecinie, Obwód Ochronny Międzyzdroje, oddział 15Bg	30
8	Budynek Państwowego Instytutu Geologicznego w Warszawie – Obwód Ochronny Międzyzdroje, oddział 15Bg	30
9	Obwód Ochronny Wodny, oddziały - 206b, 207c, 208c, 211c	50

II. Miejsca udostępniane w celach edukacyjnych

Lp.	Miejsca udostępniane ¹⁾	Maksymalna liczba osób mogących przebywać jednocześnie w danym miejscu
1	Centrum Edukacyjno- Muzealne Wolińskiego Parku Narodowego, Obwód Ochronny Międzyzdroje, oddział 18n	600
2	Zagroda Pokazowa Żubrów, Obwód Ochronny Międzyzdroje, oddziały – 39 p, r, s, t, w, j, k, m, n, l, 40d,i,j,k,h, 41a,b	200
3	Obiekt Edukacyjno-Turystyczny „Wiatrak”, Obwód Ochronny Międzyzdroje, oddział 18k	100
4	Obiekt Edukacyjny, budynek nr 3, Obwód Ochronny Międzyzdroje, oddział 15Bg	100
5	1. Kompleks Edukacyjny Grodno, Obwód Ochronny Wisiełka, oddział 10A. 2. Siedziba Europejskiego Funduszu Rozwoju Wsi Polskiej w Warszawie (budynek nr 4)	150 osób w każdym miejscu

III. Miejsca udostępniane w celach turystycznych

Lp.	Miejsca udostępniane ¹⁾	Maksymalna liczba osób mogących przebywać jednocześnie w danym miejscu
1	Płatne niestrzeżone miejsce postojowe Jezioro Turkusowe, Obwód Ochronny Wapnica, oddział 128Aa	220
2	Płatne niestrzeżone miejsce postojowe Kwasowo, Obwód Ochronny Międzyzdroje, oddział 40c	200
3	Płatne niestrzeżone miejsce postojowe Gosań, Obwód Ochronny Międzyzdroje, oddziały 13j,d	100
4	Miejsce postojowe przy J. Czajcze, Obwód Ochronny Warnowo, oddział 111a	30
5	Punkt widokowy Kawcza Góra, obwód ochronny Międzyzdroje, oddział 16d	40
6	Punkt widokowy Gosań, Obwód Ochronny Międzyzdroje, oddział 14f	50
7	Punkt widokowy Wzgórze Zielonka, Obwód Ochronny Wapnica, oddział 128dx	80
8	Punkt widokowy Piaskowa Góra, Obwód Ochronny Wapnica, oddział 128Ah	40
9	Obiekt turystyczny Zagroda Pokazowa Żubrów, Obwód Ochronny Międzyzdroje, oddziały - 39 – 40	200
10	Obiekt turystyczny „Wiatrak”, Obwód Ochronny Międzyzdroje, oddział 18k	100
11	Stanowisko broni V3, Obwód Ochronny Wicko, oddział 90d	100
12	Stanowisko broni Baterii Artylerii Stałej, Obwód Ochronny Międzyzdroje, oddział 15Bj	50

IV. Miejsca udostępniane w celach rekreacyjnych

Lp.	Miejsca udostępniane ¹⁾	Maksymalna liczba osób mogących przebywać jednocześnie w danym miejscu
1	Plaża Świętouść, Obwód Ochronny Wiselka, oddziały - 1Aa, 1Ba, 1Ca	1200
2	Plaża Wiselka, Obwód Ochronny Wiselka, oddziały - 4bx, 5p, 6r,7s	1400
3	Plaża Grodno II, Obwód Ochronny Wiselka, oddział 9ax	200
4	Plaża Grodno, Obwód Ochronny Wiselka, oddziały 10Aa, 10Ba	200
5	Plaża Międzyzdroje, Obwód Ochronny Międzyzdroje, oddział 16z	400
6	Przystań żeglarska Łunowo, basen jachtowy, Obwód Ochrony Wodny, oddział 205g	120
7	Ośrodek wypoczynkowy Grodno II, Obwód Ochronny Wiselka, oddziały 8f, 9b,c,f,h,i	200
8	Kampanie, Obwód Ochronny Międzyzdroje, oddział 18k	20
9	Budynek dawnej stacji ratownictwa morskiego, Obwód Ochronny Wiselka, oddział 7 h	100
10	Obszary morskie poza strefą roślinności wynurzanej	10 załóg
11	Obszar Zatoki Pomorskiej na odcinkach: 1) od 411,0 km do 407,3 km brzegu morskiego (od Białej Góry w kierunku wschodnim do granicy plaży Grodna), 2) od 402,0 km do 400,0 km (od latarni Kikut w kierunku wschodnim do plaży w Świętoustciu)	100 osób w każdym miejscu
12	Wsteczna Delta Świny i Zalew Szczeciński (poza strefami roślinności wynurzanej)	100

¹⁾ Ekosystemy leśne, nieleśne i wodne podzielone są na oddziały oznaczone liczbą lub liczbą i dużą literą, pododdziały oznaczone literą, zgodnie z mapą przeglądową Parku, sporządzoną przez Park w skali 1:10000, według stanu na 1.01.1998 r. Obszar całego Parku podzielony jest na 6 obwodów ochronnych. Mapa znajduje się w siedzibie Parku w miejscowości Międzyzdroje.